

Zdálo by se, že Světová literatura

jako dítě zrozené z atmosféry okolo XX. sjezdu se hrála na výsluní přízně nadřazených orgánů, které povolily její vznik.

Zdálo by se, že jména na stránkách našeho časopisu představovala tak nesporné hodnoty současné světové literatury, že oprávněnost jejich uveřejnění byla mimo pochyby.

Považujeme za svou povinnost říci čtenářům, že tomu tak vždy nebylo.

Ludvík Vaculík uvedl ve svém projevu na IV. sjezdu spisovatelů: „Všecko, čeho kultura dosáhla, jako vůbec všecko, co lidi u nás dobrého udělali . . . to všecko je tu spíš přes to, jak se naše vládnoucí kruhy chovaly. Bylo to na nich doslova vyvzdorováno.“

Tento pocit sdílíme.

Světová literatura vznikla r. 1956 po několikaletém úsilí Jana Řezáče, který cítil potřebu podobného časopisu a jediný také měl představu o jeho reálné podobě. Vznikla pod podmínkou, že pro svou existenci nebude absolutně nic vyžadovat, to znamená, že místnosti, personální i hmotné vybavení, výrobní náklady, finanční fond na honoráře v korunách i v devizách je nutno vyšetřit v nakladatelství, které ji vydává. Za celou dobu svého trvání se nikdy

nesetkala ani na ministerstvu kultury, ani na příslušném oddělení ÚV KSČ s jakoukoli faktickou podporou při zajišťování svých existenčních potřeb.

Zato od prvních čísel musela čelit jak dogmatickým a puritánským zásahům Hlavní správy tiskového dohledu a dřívějších stranických orgánů, tak oficiální kritice v Rudém právu a v jiných časopisech. Podotýkáme, že nešlo o kritiku umělecké úrovně. Zásahy se stupňovaly a již ve druhém ročníku 1957 byla Světová literatura osočena z revizionismu pro otištění statí jugoslávských estetiků Janka Kose a Josipa Vidmara. Zásahům tiskového dohledu padly za oběť dokonce i reprodukce děl sovětského sochaře Ernsta Něizvěstného nebo polemická esej o angažovanosti v literatuře od D. Čosiće, předního jugoslávského spisovatele a člena Ústředního výboru KS. Západní autoři museli procházet důsledným kádrováním (např. Camus mohl vyjít až po svém tragickém skonu). Některá jména se mohla objevit jedině za předpokladu, že byla zaštitěna přijatelnými autoritami. Je zřejmé, že tato atmosféra nedovolila ani pomyslet na publikování některých autorů, s nimiž se naši čtenáři setkají v nejbližších číslech (Malraux, Pasternakův Doktor Živago, Orwell, Solženicynovo Onkologické oddělení, Koestler, Deutscher apod.).

Redakce Světové literatury prožívala r. 1959 s Josefem Škvoreckým, zástupcem šéfredaktora, štvanici na „Zbabělce“ a pro jeho vlastní záchranu i pro záchranu Světové literatury se s ním musela rozloučit.

A konečně r. 1961 byl bez jakéhokoliv vysvětlení a konzultace s vedením podniku odvolán její iniciátor a první šéfredaktor Jan Řezáč.

Že ani po těchto zásazích se její profil v oněch letech nezměnil, je především dů-

kazem nezdolné životaschopnosti literatury.

Domníváme se, že po této kapitulaci bude znít přesvědčivěji, že

nadšeně vítáme změny, ke kterým zemi od letošního ledna dochází

a především žádáme co nejrychlé zrušení cenzury, o jejíž škodlivým vlivu nejen na naši literaturu, ale i na literatury ostatních takto pos

OSLAVA
ZRUŠENÍ CENZURY
VE VÍDNI
V BŘEZNU 1848.
SOUDOBA
LITOGRAFIE

stvu kultury, ani
V KSČ s jakou-
při zajišťování

musela čelit jak
nským zásahům
dohledu a dřívěj-
tak oficiální kri-
iných časopisech.
kritiku umělecké
valy a již ve dru-
Světová literatura
pro otištění statí
anka Kose a Jo-
iskového dohledu
i reprodukce děl
sta Něžvěstného
gažovanosti v li-
ředního jugosláv-
a Ústředního vý-
toři museli pro-
váním (např. Ca-
svém tragickém
mohla objevit je-
byla zaštitěna při-
e zřejmé, že tato
pomyslet na pu-
rů, s nimiž se naši
ších číslech (Mal-
ktor Živago, Or-
ologické oddělení,
od.).

ratury prožívala r.
eckým, zástupcem
„Zbabělce“ a pro
pro záchranu Svě-
musela rozloučit.
yl bez jakéhokoliv
s vedením podniku
první šéfredaktor

azích se její profil
l, je především dů-

kazem nezdolné životaschopnosti skutečné
literatury.

Domníváme se, že po této stručné re-
kapitulaci bude znít přesvědčivě, prohlá-
síme-li, že

nadšeně vítáme změny, ke kterým v naší
zemi od letošního ledna dochází,

a především žádáme co nejrychlejší fak-
tické zrušení cenzury, o jejímž katastro-
fálním vlivu nejen na naši literaturu, ale
i na literatury ostatních takto postižených ze-

mí jsme se při své práci tolikrát přesvědčili,
máme pevnou důvěru, že už nebude do-
cházet k administrativním zásahům do per-
sonálního obsazení redakce ani do její čin-
nosti.

Závěrem se omlouváme za poměry v naší
polygrafii, které nedovolují vyrobit Svě-
tovou literaturu dřív než za čtyři měsíce,
a tak nám dávají teprve nyní příležitost
vyslovit se k problémům, jimiž od začátku
tohoto roku žijeme.

REDAKCE

OSLAVA
ZRUŠENÍ CENZURY
VE VÍDNI
V BŘEZNU 1848.
SOUDOBA
LITOGRAFIE

